

בחינת עמדות הציבור בשוק העבודה בנושא ההכשרות מקצועיות

דפנה אבירם-ניצן, ירדן קידר¹

מבוסס על סקרי המכון הישראלי לדמוקרטיה שנערכו לאורך משבר הקורונה

מסקרים שערכו חוקרי המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה עולה כי עם החזרה לשגרה מסתמנת ירידה בשיעור "מובטלי הקורונה" (מפוטרים, בחל"ת או עצמאים שאינם עובדים בשל המצב) שהיו מעוניינים לקחת חלק בהכשרה מקצועית קצרה (בת 3 עד 6 חודשים) במימון ממשלתי – משני שלישים (66%) בחודש יולי 2020, ל-49% בחודש אפריל 2021.

דפנה אבירם-ניצן: "נראה שהממשלה הקודמת פספסה את ההזדמנות למשוך את מאות אלפי המובטלים לשדרג את כישוריהם ולהעלות את פריון העבודה, אבל לא מאוחר מדי לפעול בתחום, שכן קרוב למחצית ממובטלי הקורונה, שמספרם נכון לחודש אפריל עמד על כ-450 אלף איש, עדיין מעוניינים בהכשרה מקצועית. כלומר – פוטנציאל רחב היקף של למעלה מ-220 אלף איש חסרי עבודה מעוניינים לעבור הכשרה מקצועית".

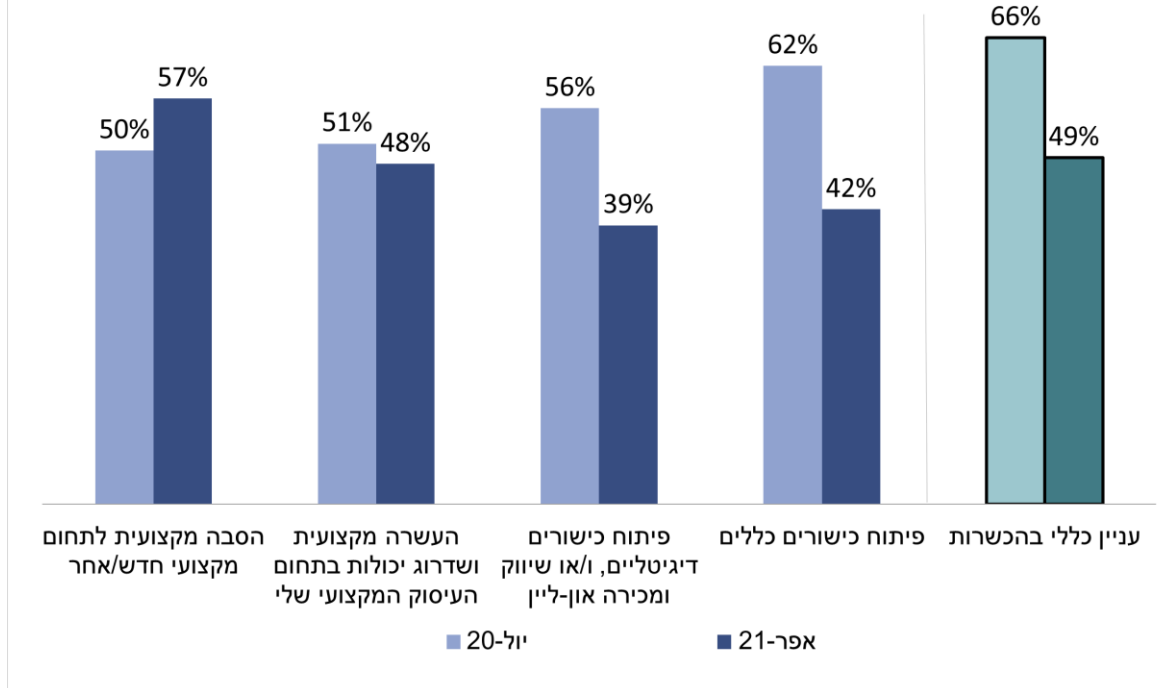
משבר הקורונה חידד את הצורך ברכישת כישורים דיגיטליים ומיומנויות בסיס בשוק העבודה, אולם האפקט הולך ונחלש. בעוד ביולי 2020, השיבו למעלה ממחצית (56%) מכלל המעוניינים בהכשרה כלשהי כי יעדיפו לקחת חלק בהכשרות בכישורים דיגיטליים, כולל כישורי שיווק ומכירה און-ליין, באפריל ירד שיעורם ל-39% בלבד.

גם שיעור המתעניינים בפיתוח כישורים כלליים (כגון כישורי עבודה מהבית, כישורי שפה, עבודת צוות, ניהול זמן וכישורי ניהול כללים), אשר היה מבוקש ביותר בקרב המעוניינים בהכשרות, עם 62% מעוניינים ביולי 2020, בעיצומו של המשבר - כבר אינו קוסם כבעבר, כאשר באפריל 2021 רק 42% היו רוצים בכך. למרות הירידה בשיעור המעוניינים בהכשרות לפיתוח מיומנויות בסיסיות וכישורים דיגיטליים, עדיין מדובר בשיעור של כ-40% מהציבור בשוק העבודה, שיעור שאיננו מבוטל כלל.

¹ אבירם ניצן היא מנהלת המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה וקידר הוא חוקר במרכז לממשל וכלכלה במכון.

באילו תחומים תהיה מוכן לעבור הכשרה מקצועית?

יולי 2020 מול אפריל 2021

אבירם ניצן: "עדיין לא מאוחר מדי לפעול להנגשת קורסים והכשרות לפיתוח כישורי היסוד וכישורים דיגיטליים, אשר יסייעו למובטלי הקורונה ולציבור המועסקים להתמודד טוב יותר עם דרישות שוק העבודה המודרני, שעבר שינוי מרחיק לכת בתקופת הקורונה. מדובר בהכשרות בתחומי הדיגיטל, כישורי שפה (אנגלית/עברית לאוכלוסיית הערבים או עולים חדשים), כישורי שיווק און ליין ועוד".

לעומת זאת, חלה עלייה קלה בכלל המדגם בשיעור המעוניינים בהסבה מקצועית לתחום מקצועי חדש (מ-50% ביולי 2020 ל-57% אפריל 2021).

כצפוי, הנכונות להשתתף בהכשרות מקצועיות פוחתת משמעותית החל מגיל 55: כך, בעוד עד גיל 54 עמד שיעור המעוניינים לקחת חלק בהכשרה מקצועית קצרה על כ-50%, הרי שמגיל 55 ומעלה ירד שיעורם הוא לכ-38%.

הירידה מורגשת גם אצל אוכלוסיית העצמאים (עובדים ולא עובדים) – ביולי 45% מהם היו מעוניינים לקחת חלק בהכשרה ובאפריל רק 37%.

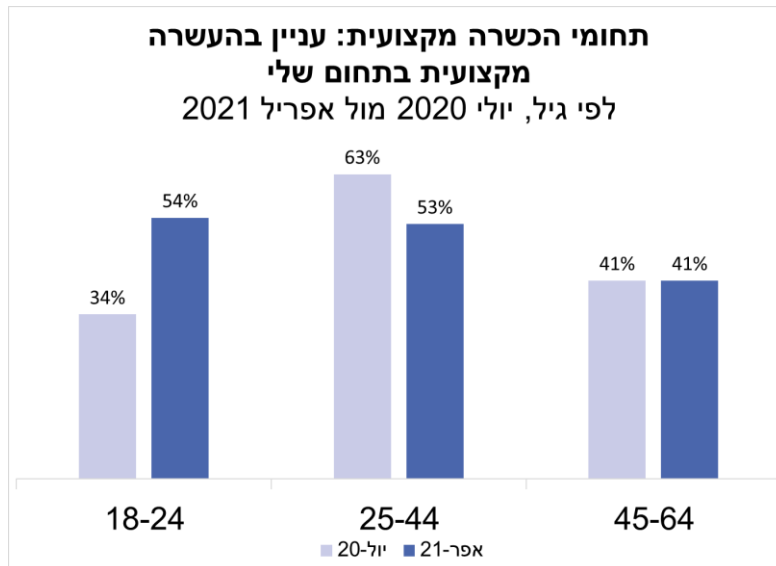
תשומת לב מיוחדת יש לשים על אוכלוסיית הצעירים, אשר נפגעו באופן בולט יחסית במהלך המשבר: מפילוח המדגם לפי גיל המשיבים עולה כי בקרב הצעירים בני 18-24, הייתה נפילה משמעותית בשיעור המעוניינים בהכשרה מקצועית קצרה – מ-53% ביולי 2020 ל-26% באפריל 2021.

בניתוח תחומי ההכשרה המועדפים, עולה כי ישנו עניין רב יותר לפתח דווקא את כישוריהם הכלליים: 60% בקרב הצעירים לעומת 39% בכלל המדגם. למרות זאת, חשוב לשים לב כי גם כאן ההזדמנות הולכת ומתפספסת, כאשר חלה ירידה משמעותית בשיעור הצעירים שהיו רוצים לפתח את כישוריהם הכלליים: מ-85% ביולי 2020 ל-60% באפריל האחרון.

מהנתונים עולה כי מעט יותר ממחצית מהצעירים (54%) מעוניינים בהכשרה בתחום העיסוק שלהם, ואחוז דומה (52%) מעוניינים בהסבה מקצועית לתחום חדש.

בעוד שיעור הצעירים שמתעניינים בהעשרה מקצועית בתחום העיסוק שלהם עולה בהדרגה: מ-34% ביולי 2020 ל-54% באפריל השנה, הרי ששיעור המעוניינים בהסבה מקצועית לתחום חדש ירד במקצת: 52% כעת לעומת 46% ביולי 2020.

שיעור גבוה ביותר של צעירים מעוניין בהכשרה מקצועית שתקנה להם כישורים דיגיטליים. שיעור זה נותר יציב פחות או יותר במהלך המשבר: 61% ביולי 2020 ו-57% באפריל 21.

בקרב בני 25-44, חלה עלייה בשיעור המעוניינים לעבור הסבה מקצועית לתחום אחר, מ-47% ביולי 2020 ל-59% כיום.

במקביל, ירידה במעוניינים בהכשרה מקצועית בתחום העיסוק שלהם – מ-63% ל-53%, וכן במעוניינים לרכוש כישורים דיגיטליים (מ-56% ל-39%) וכישורים כלליים (מ-60% ל-44%).

בקרב גילאי 45-64, נמצאה ירידה חדה במעוניינים לרכוש כישורים דיגיטליים וכן בפיתוח כישורים כלליים (בשני המקרים מ-55% ל-31%).

תמונה מעניינת עולה בקרב עובדי ההייטק- אם בעיצומו של המשבר, יולי 2020, 67% מהם היו רוצים לעבור הסבה מקצועית לתחום מקצועי חדש, הרי שכיום מדובר ב-61%. לעומת זאת, 71% היו רוצים לעבור הכשרה בתחום העיסוק שלהם, לעומת 46% בשנה שעברה.

